

หอพระ

แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่างพระพุทธศาสนากับการแพทย์แผนไทยหรือเรียกว่า “พุทธศาสน์ การแพทย์” พระพุทธศาสนาแบบเถรวาทเป็นรากฐานสำคัญของสังคมชาวสยามมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล วัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งการแพทย์ก็เช่นเดียวกัน ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับ พระพุทธศาสนาอย่างแนบแน่น โรคภัยไข้เจ็บและการบำบัดรักษาโรคในทัศนะของพระพุทธศาสนานั้น เป็นระบบ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่อาศัยซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการแห่งเหตุปัจจัยที่สืบทอดต่อเนื่องกัน อันเป็น หลักทั่วไปในพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกันหมด ไม่ว่าจะเป็นหลักอริยสัจ 4 หลักไตรลักษณ์ หลักปฏิจจสมุปบาท หรือหลักชั้น 5 ก็ล้วนแล้วแต่สนับสนุนแนวคิดนี้ทั้งสิ้น

ภายในเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภาพเทพชุมนุมชัยมงคลคาถา ชั้น 5 ชาติ 6 และภาพทศชาติชาดก ใน ห้องนำเสนอการจัดโต๊ะหมู่บูชา มีพระพุทธรูปสี่ทิศประดิษฐานอยู่ในบุษบกเป็นพระประธาน ตามตำนานสิงคันทาน กล่าวไว้ว่า สร้างขึ้นที่ลังกาทวีป เป็นพระพุทธรูปสำคัญคู่บ้านคู่เมืององค์หนึ่งของประเทศสยาม ส่วนบนโต๊ะหมู่บูชา เป็นที่ประดิษฐานพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภา เป็นพระพุทธรูปเจ้าองค์หนึ่งในพุทธศาสนามหายานในคัมภีร์ลลิตวิส ตระ กล่าวไว้ว่า พระองค์เป็นแพทย์ผู้ยิ่งใหญ่ผู้ซึ่งปลดเปลื้องความเจ็บปวดและทุกข์ทรมานของมวลมนุษยโลกโดย นำเข้าสู่กระแสแห่งนิพพาน นอกจากนี้ยังมีพระประจำวันทั้ง 7

วงจรเกิด แก่ เจ็บ ตาย

พระพุทธศาสนากล่าวว่า ชีวิต คือ ชั้น 5 อันประกอบไปด้วย รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ การแพทย์แผนไทยมีความเชื่อในเรื่องของการเกิดว่า เกิดจากการปฏิสนธิวิญญาณมาเกิดโดยที่จะต้องอาศัยความเป็นชาย (ปुरुสภาวะ) จากบิดา ความเป็นหญิง (อิตถิภาวะ) จากมารดา เมื่อชีวิตได้อุบัติเกิดขึ้น วิญญาณได้เกิดขึ้น แล้วนั้นก็เข้าสู่วงจรของการเวียนว่ายตายเกิดต่อไปอีกครั้งหนึ่ง โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก วัยกลางคน วัยชรา แล้วก็ ตายในที่สุด ในทางพระพุทธศาสนากล่าวว่า ชาติ มีทั้งสิ้น 6 ชาติ ได้แก่

1. ปฐวีธาตุ ชาติดิน
2. อาโปธาตุ ชาติน้ำ
3. เตโชธาตุ ชาติไฟ
4. วาโยธาตุ ชาติลม
5. อากาศธาตุ ช่องว่างที่มีอยู่ในกายนี้

6. วิญญาณธาตุ ความรู้อะไรได้ และวิญญาณ รูป ยังแบ่งออกเป็น มหาภูตรูป 4 และอุปทายรูป 24

มหาภูตรูป 4 อันประกอบด้วย ดิน น้ำ ลม ไฟ ซึ่งธาตุทั้ง 4 นั้นเป็น พื้นฐานสำคัญของแพทย์แผนไทย

อย่างไรก็ดีถึงแม้ว่าความเชื่อในพระพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญของการแพทย์แผนไทย แต่ก็มีเชื่ออื่นได้แก่ ความเชื่อในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และความเชื่อพื้นเมืองเข้ามาผสมผสานกลมกลืนกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา อันเกิดจากภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของบรรพชนที่ได้รับและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมจากภายนอกให้เหมาะสมกับภูมิศาสตร์และสังคมของตนเองแล้ว มีการสั่งสมความรู้ประสบการณ์ และสืบทอดต่อกันมาหลายชั่วคน จนกลายเป็นภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยดังที่เห็นในปัจจุบัน

พระพุทธสิหิงค์

พระประจำวัน

พระโกษชัยคุรุไวฑูรยประภา